

KS. ANTONI TRONINA, *Do Hebrajczyków. Słowo zachęty na dni ostatnie*, Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 1998

Praca ks. Antoniego Troniny chce nas wprowadzić w tajemnicę bardzo ważnego dokumentu pierwotnego Kościoła — Listu do Hebrajczyków. Dzieje tego Listu są specyficzne. Przez wieki List do Hebrajczyków włączony był do *Corpus Paulinum* i uważany za jeden z listów Pawłowych. Dzisiejsza egzegeza nie przyjmuje autorstwa Pawłowego Listu. Ks. Tronina za Tertulianem († 220) przyjmuje, że autorem Listu jest Barnaba, który odszukał Pawła w rodzinnym Tarsie i zaprowadził go do Antiochii, gdzie przez cały rok pracowali razem, nauczając wielką rzeszę ludzi (por. Dz 11, 22n). Przyjmuje się, że List został napisany około 66 roku po Chrystusie.

List do Hebrajczyków można nazwać „kazaniem do chrześcijan”. W nawiązaniu do „modlitwy arcykapłańskiej” Jezusa (J 17) niektórzy autorzy proponują nazwę „Listu o arcykapłaństwie” Jezusa.

Autor przedstawiając treść Listu dzieli go na trzy części: cz. 1: *Droga Odkupiciela*, cz. 2: *Arcykapłaństwo Syna Bożego*, cz. 3: *Drogi wierzących*.

Adresatami Listu byli pierwsi chrześcijanie, nie wiemy kim oni byli z pochodzenia. W świetle tekstów qumrańskich przyjmuje się dziś, że pierwotna gmina chrześcijańska złożona była w dużej mierze z dawnych kapłanów, podobnie jak kiedyś było w Qumran. Autor przedstawia czytelnikom treść listu.

Cz. 1: *Droga Odkupiciela*. List przedstawia osobę Jezusa Syna Bożego — Wcielone Słowo Boga. Ukazuje Jego szczególną godność i rolę w historii zbawienia. Jezus jest pośrednikiem nowego przymierza. Jezus zajmuje centralne miejsce w Bożym planie zbawienia, przez Niego wszystko osiąga swój cel.

Cz. 2 (Hbr 5, 11-10. 39) przedstawia arcykapłańską godność Syna Bożego Jezusa i skuteczność Jego Ofiary. Przez swoje przyjście na świat Jezus stał się „Arcykapłanem na wieki” (Hbr 6, 20) i przez to jest źródłem wiecznego zbawienia dla wszystkich, którzy są Mu posłuszni. Ojciec ogłosił Go Arcykapłanem na wzór Melchizedeka.

Cz. 3: *Drogi wierzących*. Autor Listu kreśli przed nami drogę, jaką Chrystus Arcykapłan zapoczątkował, prowadząc swych wierzących od śmierci do życia.

Jego wierność Ojcu do końca i pełna solidarność z ludźmi stanowi dla nas wzór do naśladowania. Barnaba zachęca nas do naśladowania Chrystusa. Zachęta

ta obejmuje wszystkie wymiary egzystencji chrześcijańskiej: wiarę, nadzieję i miłość. W rozdz. 4 mamy definicję wiary: „Wiara jest gwarancją tego, czego się spodziewamy, jest dowodem rzeczywistości niewidzialnej” (Hbr 11, 1). Dalej przytacza szeroką panoramę przykładów wiary zaczerpniętych z historii świętej — od sprawiedliwego Abła, aż do ery mesjańskiej. Przedstawia doświadczenie wiary na tle historii. Autor ukazuje postacie biblijne będące przykładem posłuszeństwa Bogu i realizowanie Jego woli. „Pochwała ojców” opiera się na wzorach literackich Starego Testamentu. Taką „pochwałę ojców” zawiera Księga Syracha w rozdz. 44-50. Chce ona ukazać i pochwalić wytrwałość ojców w wierze. Takiej wytrwałości w wierze chce nauczyć Barnaba członków „nowego Izraela”, czyli Kościoła.

Wiara wytrwała jest podstawowym kryterium odczytania historii świętej. Istnienie Boga należy do rzeczywistości niewidzialnych, których pewność czerpiemy z wiary. Wiara stanowi gwarancję tych rzeczy, których się spodziewamy. Wiara pozwala człowiekowi żyć w osobistej łączności z Bogiem, otwierać się na obiecana przyszłość przez Niego.

Ważną część Listu do Hebrajczyków stanowi eschatologiczna przestroga (Hbr 12, 14-29). Wzywa ona do szukania „pokoju ze wszystkimi oraz uświęcenia”. Chodzi o wierność zbawczym darom Boga, o przyjęcie ich z całym zaangażowaniem. Chodzi o braterską miłość oraz przyłgnięcie do Boga — jest to zadanie wszystkich wierzących.

List kończy się błogosławieństwem. Cała treść listu skupiona jest na łasce Chrystusa stwierdzającej drogę do Boga. Życzeniem tej łaski zamyka autor swój dialog ze słuchaczami Słowa Bożego, a źródłem tej łaski jest Eucharystia.

Niewielka książka ks. Antoniego Troniny w sposób prosty, dostępny i przekonujący wprowadza nas w głęboką treść Listu do Hebrajczyków. Zachęca do poznania i wczytania się w jego głęboką treść teologiczną. Niech stanie się dla nas okazją do głębszego poznania treści biblijnych i wzmacniających naszą wiarę i zaufanie Bogu — naszemu Ojcu — w oczekiwaniu na obiecane dobra eschatologiczne, jakim będzie oglądanie Bożego oblicza w niebieskim Jeruzalem.

Częstochowa

KS. ZDZISŁAW MAŁECKI

KS. MICHAŁ BEDNARZ, *Ewangelie synoptyczne*, WDT Biblos, Tarnów 1996, ss. 305

Powstało wiele opracowań dotyczących Ewangelii. Książka ks. Michała Bednarza *Ewangelia synoptyczne* jest jedną z nich jako pomoc naukowa dla studiujących teologię.